

Rahastonhoitaja/sihtööri

.3.2021

Ritarikuntien toiminta vuonna 2020

Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan (SVR) ohjesääntö vahvistettiin 16.5.1919. Sen kunniamerkkejä annetaan isänmaan palveluksessa ansioituneille kansalaisille. Asetuksella (747/1942) perustettiin Suomen Leijonan (SL) ritarikunta. Sen kunniamerkkejä annetaan tunnustukseksi huomattavista sekä siviili- että sotilaallisista ansioista. SVR:n ja SL:n kunniamerkkejä voidaan antaa myös ulkomaalaisille.

SVR:n ja SL:n ritarikuntien suurmestarina on Tasavallan Presidentti, jolla yksin on oikeus kunniamerkkien antamiseen. Näillä kahdella ritarikunnalla on yhteinen hallitus, johon suurmestarin lisäksi kuuluu kansleri, varakansleri ja vähintään neljä jäsentä. Suurmestarin nimittämiä toimihenkilöitä ovat rahastonhoitaja ja kaksi sihteeriä. Ritarikunnilla on oma kansliansa, joka sijaitsee Säätytalolla. Kansliahenkilökuntaan kuuluu kaksi (2) kokoaikaista kanslistia sekä osa-aikaiset kanslisti ja sisällöntuottaja. Lisäksi ritarikuntien päätoiminen sihteeri oman tehtävänsä ohella johtaa kansliatoimintoja.

Hallituksen kokoonpano vuoden 2020 lopussa oli seuraava: kansleri, pääjohtaja Jussi Nuorteva; varakansleri, vuorineuvos Kari Jordan, jäsenet (6): puolustusvoimain komentaja, kenraali Timo Kivinen; valtiosihtööri/UM Matti Anttonen; kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio; pääjohtaja Timo Laitinen ja hallintojohtaja Ulla Achren sekä päätoiminen sihteeri, kontra-amiraali Antero Karumaa. Rahastonhoitajana toimi budjettineuvos Jouko Narikka, päätoimisena sihteerinä kontra-amiraali Antero Karumaa sekä 2. sihteerinä komentaja Jan Brunberg. Ritarikuntien tilintarkastajana toimi ylilintarkastaja Riku Stengård, JHTT, HT.

Ritarikuntien hallitus kokoontui neljä (4) kertaa vuonna 2020.

Kunniamerkkien lunastusmaksuja koskeva asetusmuutos astui voimaan 1.1.2018. Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta annetun asetuksen 14 §:ä muutettiin siten, että toimintavuoden 2018 alusta myös ansioristien saajien tulee suorittaa lunastus (lunastusmaksu). Vuoden 2019 aikana uudistuksen hyödyt ja budjettia tasapainottavat vaikutukset saatiin täysimääräisesti hyödynnettyä. Vuonna 2020 ei ole tehty muutoksia lunastusmaksuihin.

Ritarikuntien kansliassa on käytössä prosessiohjauksen periaatteet pää- ja tukiprosessien hoitamisessa. Toukokuun 25. päivänä 2018 alettiin soveltaa EU:n yleistä tietosuojasetusta (GDPR). Vuoden 2019 aikana on omaksuttu ja otettu käyttöön asetuksen edellyttämät toimintatavat. Vuonna 2020 valmisteltiin saavutettavuusselosteet koskien ritarikuntien käytössä olevia verkkosivustoja.

Vuoden 2020 aikana on jatkettu Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 2017 jälkeen ajoittuneita juhluvuottaan viettäneiden organisaatioiden kunniamerkkivalmisteluita. Lisäksi on luotu perusteet vuosien 2020-2023 toiminnalle, joissa on otettu huomioon tulevien juhluvuosien erityistarpeet. Koronavirusepidemian johdosta suunniteltuja juhlatapahtumia on peruutettu tai siirretty myöhempään ajankohtaan.

Ritarikuntien kunniamerkkimateriaalin toimittajana vuonna 2020 on jatkanut Kultakeskus Oy, Hämeenlinna. Uusi kolmivuotinen sopimus Kultakeskus Oy:n kanssa tuli voimaan 1.1.2018 kattavaan vuodet 2018-2020. Sopimukseen sisältyy optio jatkokaudesta. Vuoden 2020 kuluessa on voitu jatkaa kehittämistoimia tuotantoprosessissa. Samalla on hyödynnetty kotimaista jalometallialan erityisosaamista. Kunniamerkkimateriaalin analysointi- ja laadunvalvontatyötä sekä mallikansioiden valmistelua on jatkettu edelleen. Erityisteemoja vuonna 2020 ovat olleet laadunvalvonta- ja logistiikkaprosessien kehittäminen. Vuonna 2020 saatiin päätökseen kunniamerkkimateriaalin laaja huoltokierto.

Vuonna 2020 kunniakirjojen työstäminen on tehty sisäisenä työprosessina ritarikuntakansliassa. Kanslian laitekantaa on uusittu leasing-sopimuksin.

Sopimusjärjestelmää on päivitetty. Verkkosivujen ylläpitoa ja kehittämistyötä on hoitanut vuoden 2018 syksyltä alkaen AD Nikolai Ylirotu (Sarvikuono Design, Riihimäki). Toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta on jatkettu. Vuonna 2020 uusittiin verkkosivustojen palvelin ja vaihdettiin palveluntuottaja (Sigmatic).

Ritarikuntien verkkosivustoja (www.ritarikunnat.fi) on vuoden 2020 aikana muutettu sisältämään keskitetyksi hallinto- ja julkaisukokonaisuudet. Ritarikunnille on valmistettu painotöitä koskeva graafinen ohjeistus. SVR100-juhlavuoden erityisteemana on avattu historiaan ja kunniamerkkietämykseen painottuvat verkkosivut (www.svr100.fi). Sisältöä on täydennetty ja monipuolistettu. Vuonna 2020 julkistettiin suomalaisia virallisia ritarikuntia esittelevän juhlanäyttelyn digitoitu versio, joka sisältää näyttelyesineistön lisäksi sähköiseen muotoon saatetut painotuotteet.

Vuonna 2020 käytössä on ollut ”Kunniamerkkiopas – Ordenshandbok 2019, 3.painos”, joka valmistui itsenäisyyspäivänä 6.12.2019. Opas on vapaasti saatavissa verkkosivuiltamme. Ohjeen sisältöjä on annettu lisäksi tärkeimpien yhteistyökumppanien käyttöön (VR:n ritarikunta, pääesikunta, poliisihallitus, rajavartiolaitos). Kanto-ohjeen sisältöjä on päivitetty verkkosivuillamme.

SVR:n ja SL:n ritarikuntien historiateos julkaistiin joulukuussa 2017. Vuonna 2018 toteutettiin teoksen kirjastojakelu (yhteensä 600 kpl), jolloin kaikkiin Suomessa toimiviin kirjastoihin toimitettiin käsikirjastokappale veloituksetta. Jakelua on täydennetty siten, että vuoden 2020 aikana historiateos jaettiin kaikkiin Suomen ulkomaanedustustoihin (100 kpl). Merkittävä osa teoksen sisältämästä aineistosta on siirretty historia-verkkosivuille (www.svr100.fi).

Ritarikuntien kanslian maksuliikennettä hoitaa edelleen OP-Pohjola -ryhmä. Pääosa maksuliikenteestä tapahtuu sähköisesti. Toimintavuoden 2020 aikana päivitettiin järjestelyitä (mm sähköinen allekirjoitus).

Ritarikuntien palkkahallinnosta ja muista henkilöstöhallinnon tehtävistä sekä tilinpäätösvalmisteluista vastaa Ab Accado Oy. Työterveyshuollon palveluista vastaa Terveystalo Oy.

Suurmestari on vuonna 2020 antanut kunniamerkkejä seuraavasti:

Suomen kansalaisille:		Ulkomaan kansalaisille:	
SR ketj	0	SR ketj	0
SR	2	SR	7
K I	11	K I	2
K	69	K	7
R I	408	R I	34
R	864	R	9
Ar	1.032	Ar	2
Mitalit x)	2.218	Mitalit	10
PF	13	PF	0
yhteensä	4.604	yhteensä	71

x) Vuonna 2020 ei valmisteltu sotiemme veteraaneille keskitettyä veteraanimerkkien jakamista (SVR M I); äitienpäivänä jaettiin 36 kpl mitaleita (SVR M I kr); erillisjaot sisältyvät annettujen mitalien kokonaislukuun (4.604 kpl).

Covid-19. Koronavirusepidemian aiheuttamat järjestelyt SVR:n ja SL:n ritarikuntien toiminnassa vuonna 2020.

Ritarikuntien päätehtävä valmisteltiin annettujen toiminnallisten ja ajallisten tavoitteiden mukaan. Pääprosessit ja tukiprosessit kyettiin hoitamaan normaalissa aikataulussa valmisteluita rytmittämällä, työtehtävien joustavoittamalla ja ennakoimalla sekä panostamalla erityisesti ritarikunnan päätehtävään.

Epidemian vaikutuksia arvioidaan edelleen. Koonnos tärkeimmistä havainnoista:

1. Pääprosessi. Kunniamerkkiesitysten kirjossa voitiin havaita epätasaisuutta, joka ilmeni esitysten sisältöpuutteina. Virheiden kasautumat ja perusteiden laatimisessa esiintyneet puutteellisuudet ovat mahdollisesti seurausta poikkeuksellisista työskentelyjärjestelyistä (etätyö, henkilövaihdot, sijaisuudet). Tehtyjen tasomuutosten määrä on ollut poikkeuksellisen suuri.
2. Logistiikka. Materiaalien sopimustoimittajien tuotantolaitoksissa oli seisokkeja ja tuotantokatkoksia. Materiaalien porrastamisella ja tilausten ennakoinnilla helpotettiin haasteellisia vaiheita.
3. Kunniamerkkien jakaminen. Vuonna 2020 terveystilanteen vuoksi lähes kaikki juhlatilaisuudet peruttiin, siirrettiin tai muutettiin virtuaalitapahtumiksi. Kunniamerkkien perinteinen jakaminen ja kantaminen ei ollut mahdollista presidentinlinnassa itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla, äitienpäivän juhlassa tai veteraaniviikon tilaisuuksissa. Myös puolustusvoimat on peruuttanut perinteiset juhla- ja paraatitilaisuudet toimintavuoden 2020 aikana.
4. Valtiovierailutoiminta on ollut keskeytyksissä koko vuoden 2020. Kunniamerkkien diplomaattista kohteliaisuusvaihtoa on voitu hoitaa vain poikkeusmenettelyin.
5. Vuosi 2021. Ritarikuntien toiminnassa on jo vuoden 2020 aikana valmistauduttu palkitsemistoimintojen palauttamiseen. Ennakoivaa suunnittelua on tehty siten, että palkitseminen kunniamerkein voidaan hoitaa joustavasti ja laadukkaasti epidemiatilanteen heti niin salliessa.